

Tarihte kendi örneğindeki ilk devrimdir çünkü devrimler geleceğin daha iyi olacağından hareket ederken, İran'daki devrim insanlık tarihindeki en iyiyi geçmişte (Muhammed döneminde) arıyordu.

Müslümanlığın iki ana mezhebinden birisi olan Sünnilik başlangıcından itibaren politik iken ya da dini ve politik önderlik birlikteyken, Şiilik bu konuda daha geriden geliyordu. İran'daki İslam devrimiyle birlikte Şiilik politikleşir ve İran bu temelde açıkça yayılmacı politika izlemeye başlar.

Humeyni de "İslam politikadır, bunu anlamayan hiçbir şey anlamamıştır" derken bunu kastediyordu.

1979-2019 arasında İran sınırlarının ilerisine yayılmıştır. Nüfusun çoğunluğunun Şii olduğu Irak'ta Saddam Hüseyin'in devrilmesinden sonra etkisini büyük oranda artırdı.

Suriye fiilen İran ordusunun işgali altındadır. İran'ın kara ve Rusya Federasyonu'nun hava desteği olmasaydı Suriye ordusunun lağvedilen Irak ordusunun subayları tarafından yönetilen İslam Devleti'ne karşı başarı kazanması mümkün değildi.

İran, Lübnan'daki Hizbullah ile de yakın ilişki içindedir. Hizbullah için İran'ın Lübnan uzantısıdır da denilebilir. İran ek olarak Gazze'deki Hamas ile de bağlantı halindedir. Hamas Sünni olmakla birlikte burada belirleyici olan din devleti ve İsrail'e karşı olmaktır.

Bu yayılmacılığın İran'a oldukça pahalıya geldiği söylenebilir. İran petrol ve doğal gaz zengini olmasına karşın ülkede fakirlik yaygındır. Bunun başlıca üç nedeni bulunmaktadır:

Birincisi; yayılcılık sürekli para yemektir. İran'daki gösterilerde "Suriye'yi bırak, kendi halkını düşün" sloganlarının atılması, halkın en azından bir kesiminin bunun farkında olduğunu göstermektedir.

İkincisi; yıllardır süren ABD ambargosudur. İran petrolünü ve doğal gazını satmakta sürekli zorluklarla karşılaşmakla birlikte bunları özellikle Türkiye üzerinden belirli oranda aşabilmektedir. İran ambargoyu Türkiye üzerinden delerken gerekli komisyonu da vermektedir.

İran ve Türkiye Ortadoğu'da hakimiyet mücadelesi içinde olan, karşılıklı çıkarları gereği ortak iş yapan ama sürekli olarak da birbirini kollayan iki ülkedir.

Suudi Arabistan da Ortadoğu'da Şii şeridi kurulmasını büyük tehlike olarak görmektedir.

Bunları dün matbaadan çıkan "**Küresel İç Savaş ve Türkiye**" kitabında anlattım.

Üçüncüsü; yolsuzluklardır. Din devleti olup da yolsuzluğun olmadığı ülke mi var?

İran aynı zamanda uyuşturucu tüketiminin de rekor düzeyde olduğu bir ülkedir.

Bu ülkede kadınların sokağa çıktıklarında "düzgün" giyinmesini kontrol eden ahlak polisi bulunuyor. Sopayla dolaşan bu polis uygun şekilde giyinmemiş kadınları uyarmakta hatta dövmektedir. Kadın ve erkeğin sokakta el ele yürümesi zaten yasaktır.

Geçenlerde bir Almanya gazetesinde İran'daki yeni bir uygulamayı okudum.

Otomobillerde radarı önceden haber veren aletler vardır. Radar çevreye sinyal yayar ve

arabaya monte edilen alet bu sinyali alır almaz işaret verir.

Sanırım ahlak polisleri de birbirlerine telsiz ya da benzeri bir cihazla bağlılar.

Bu temelde geliştirilen bir program cep telefonlarına yüklendiğinde, civarda ahlak polisi varsa işaret vermektedir.

40. yılda fena buluş değil doğrusu...

Günlük hayatın yoğun denetimi alternatiflerini de üretiyor...